

Krzysztof Czapla

Głógów - Stare Miasto, kwartał A-18,
gm. loco, woj. legnickie

Informator Archeologiczny : badania 31, 237-238

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Budę. Relikty zabudowy drewnianej zachowały się w niewielkim stopniu, zniszczone przez późniejszą murowaną zabudowę, której prawie wszystkie elementy miały metrykę nowożytną. Zniesione zostały skutecznie wszystkie gotyckie podziały, jedynie na jednej z działek (nr 2) udało się uchwycić fragment fundamentu gotyckiego muru, świadczącego o innym podziale (?) parceli.

ul. Stary Rynek 39 i 40 - najstarsze elementy zabudowy na podwórkach tych działek zachowały się w postaci trzech poziomów konstrukcji drewnianych: fragmentów domów i uliczek wewnętrznych. Uległy one zniszczeniu w wyniku budowy oficyn i latryn. Oficyny w fazie gotyckiej mają mniejszą powierzchnię, w zabudowie XVI-wiecznej powiększają się, wstawiane są również piece. W okresie nowożytnym powstają też inne murowane obiekty. Liczny materiał zabytkowy to przede wszystkim ceramika, kości zwierzęce, wyroby ze szkła, metali, rogu, drewna.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Pracowni Archeologii Miast w Elblągu.

Badania będą kontynuowane.

Gdańsk, ul. Okopowa 7 - patrz: nowożytność

Gdańsk, Stare Miasto - patrz: wczesne średniowiecze

GDAŃSK–Główne Miasto, ul. Piwna/Kaletnicza, AZP 12-44/168

- ślady osadnictwa z XIII w.
- osada wczesnomiejska (od poł. XIV w. po nowożytność)

Badania archeologiczno-architektoniczne, przeprowadzone od października do grudnia przez mgr. Mariana Kochanowskiego (Muzeum Archeologiczne w Gdańsku) przy współpracy mgr Joanny Orlińskiej. Finansowane przez „Sanui” w Warszawie spółka z o.o. Pierwszy sezon badań.

Badania miały na celu wykonanie dokumentacji archeologiczno-architektonicznej siedmiu parcel (Kaletnicza 14,15,16,17 oraz Piwna 28,29,30) w obrębie średniowiecznego założenia urbanistycznego, ukształtowanego po przejściu tego terytorium w połowie XIV w. przez zakon krzyżacki a także wykazanie ewentualnych nawarstwień starszych, udowadniających zagospodarowanie tego obszaru Gdańska już od IX w.

Zdołano odsłonić zarys ław fundamentowych murów obwodowych i ścian działowych, wykonując szczegółową inwentaryzację koron murów w krytycznej analizie z dotychczasową dokumentacją kartograficzno-ikonograficzną. Do 1945r. był to zwarty kompleks architektoniczny z licznymi śladami przebudowy. Dokonano również odgruzowania piwnic tych siedmiu parcel a na styku z istniejącą kamienicą przy Kaletniczej 13 wykonano rów sondażowy dla określenia sytuacji stratygraficznej i głębokości zalegania calca. Właśnie tam odkryto zachowany na małym odcinku, zniszczony wkopem pod późniejszą ławę fundamentową fragment traktu drożnego, starszego niż rozplanowane w połowie XIV w. parcele, kilka ułamków ceramiki datuje ten obiekt na XII w.

Prace będą kontynuowane.

GŁOGÓW – Stare Miasto, kwartał A-18, gm. loco, woj legnickie

- miasto średniowieczne

Ratownicze badania archeologiczno-architektoniczne, przeprowadzone w dniach od 1 sierpnia do 30 września przez mgr. Krzysztofa Czaplę. Finansowane przez PRiUB Budoprojekt sp. z o.o. Przebadano powierzchnię 1350 m².

Badania prowadzono w związku z planowaną zabudową kwartału A-18 na Starym Mieście w Głogowie. Przeprowadzono badania archeologiczno-architektoniczne. Wykazały one, iż pierwszy budynek murowany w zasięgu zachodniej części tego kwartału powstał w okresie gotyckim na dz. nr 8. Było to założenie mające układ trójdzielny w kondygnacji piwnic a na poziomie parteru składające się z dwóch traktów. Można stwierdzić, że w tym czasie założenia murowane stanowiły drobne enklawy wśród dominującej zabudowy o konstrukcji szachulcowej. W okresie późnego gotyku cała północna pierzeja kwartału A-18 została wypełniona kamienicami, głównie dwutraktowymi, nie udało się usta-

lic rozplanowania traktów tylnych kamienic późnogotyckich. W okresie renesansu w cz. zach. północnej pierzei ul. Słodowej powiększono budynek nr 15 o nie podpiwniczony trakt tylny, wymurowano piwnicę pod traktem drugim kamienicy nr 9 oraz wzniesiono nowe założenie na parcelach nr 13, 14. Na przestrzeni XIX i XX w. przebudowano piwnice. Natomiast pierwsze murowane domy w zasięgu wschodniej części kwartału zostały wzniesione w okresie gotyku na dz. nr 1 i 7. Na parceli nr 7 znajdował się budynek jednoprzestrzenny, z piwnicą nakrytą drewnianym stropem. W okresie późnego gotyku już cała pierzeja ulicy uzyskała zabudowę murowaną. Kamienice późnogotyckie tworzyły założenia dwutraktowe. Pod wszystkimi traktami frontowymi mieściły się piwnice. W czasach nowożytnych piwnice kilku kamienic uległy przebudowie. Wynikiem przeprowadzonych badań ratowniczych było również odkrycie 9 obiektów nieruchomych związanych z okresem poprzedzającym budownictwo murowane. Między innymi: sześć budynków o konstrukcji drewnianej oraz jeden obiekt gospodarczy i system kanałów odprowadzających wodę. Obiekty te zostały stwierdzone w obrębie posesji 12 i 15, datowane na XIII/XIV – XIV i XV w. Materiał ruchomy: naczynia ceramiczne, kafle, przęsliki, 1 fragment naczynia szklanego, 3 fragmenty przedmiotów metalowych, kości zwierzęce.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Głogowie.

Badania nie będą kontynuowane.

GŁOGÓW – Stare Miasto, kw. A-20, gm. loco, woj. legnickie, AZP 68-19

- miasto średniowieczne

Ratownicze badania archeologiczno-architektoniczne, przeprowadzone w terminie od 27 lipca do 29 sierpnia przez mgr. Wacława Pogorzelskiego. Finansowane przez PRiUB Budoprojekt sp. z o.o. Przebadano powierzchnię 342 m².

Badania prowadzono w związku z planowaną zabudową kwartału A-18 na Starym Mieście w Głogowie. Przeprowadzono badania archeologiczno-architektoniczne. Zbadane mury stanowią pozostałość trzech kamienic. Na dz. nr 1 stwierdzono piwnicę zbudowaną w XIX w., która zajmował front kamienicy i fragmenty fundamentów. Pierwsza kamienica na parceli nr 2 z okresu późnego gotyku stanowiła założenie jednoprzestrzenne w części nadziemnej, podpiwniczone. Jeszcze w okresie późnego gotyku dom jednoprzestrzenny powiększono o niepodpiwniczony trakt drugi. Następna zmiana w układzie przestrzennym kamienicy nastąpiła w epoce baroku, kiedy to przekształcono ją w założenie trójtraktowe. Na dz. nr 3 wystąpiły fragmenty fundamentów średniowiecznych, dobudowanych do ściany północnej budynku jednoprzestrzennego na parceli nr 2. Przeprowadzona analiza obiektów archeologicznych pozwala wnioskować, że przed wzniesieniem budynków murowanych posesja nr 1 i 2 w późnym średniowieczu pełniły rolę pierwszej strefy zagospodarowania działki mieszczańskiej, na której zlokalizowane były budynki mieszkalne zwrócone frontem do obecnej ul. Garncarskiej, natomiast posesja nr 3 pełniła rolę zaplecza gospodarczego. Pozyskano następujące kategorie zabytków: fragmenty naczyń ceramicznych, fragmenty kafli, kości, 1 fragment grzebienia, 9 fragmentów naczyń szklanych, 1 przedmiot żelazny, 2 monety.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Głogowie.

Badania nie będą kontynuowane

GŁOGÓW – Stare Miasto, kw. A-28, gm. loco, woj. legnickie

- miasto średniowieczne

Ratownicze badania archeologiczno-architektoniczne, przeprowadzone w dniach od 12 sierpnia do 14 października przez mgr. Wacława Pogorzelskiego. Finansowane przez Firmę Architektoniczno-Budowlaną Restauracji Zabytków ARCHITEKTOM. Przebadano powierzchnię 1357 m².

Badania prowadzono w związku z planowaną zabudową kwartału A-18 na Starym Mieście w Głogowie. Przeprowadzono badania archeologiczno-architektoniczne. Pozwoliły stwierdzić, że już okresie gotyckim część zachodnia pierzei północnej Rynku w Głogowie została z znacznym stopniem wy-